

Захист підприємців від втручання в їх діяльність державних органів має конституційну основу. Згідно зі ст. 55 Конституції України «кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб».

Відповідно до ч.7 ст. 23 Господарського кодексу України спори про поновлення порушених прав суб'єктів господарювання та відшкодування завданої їм шкоди внаслідок рішень, дій чи бездіяльності органів, посадових або службових осіб місцевого самоврядування при здійсненні ними своїх повноважень вирішуються в судовому порядку.

Одним з важливих і поширених засобів захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності є визнання судом або арбітражним судом виданого державним або іншим органом незаконного акта недійсним (повністю або в частині).

Визнання незаконного акта недійсним може застосовуватися як єдиний засіб захисту (коли для захисту підприємців досить визнати акт недійсним), або поєднуватися з іншими засобами захисту і відповідальності. Нерідко у практиці поєднується вимога про визнання недійсними актів державних органів з позовом про повернення (зворотне стягнення) необґрунтовано списаних цими органами в безспірному порядку сум.

Таким чином, засобами захисту прав суб'єктів підприємницької діяльності від втручання державних органів є: визнання недійсними (повністю або в частині) актів державних та інших органів, які не відповідають законодавству і порушують права та інтереси суб'єктів підприємницької діяльності, що охороняються законом; повернення з бюджету грошових коштів, безпідставно списаних у вигляді санкцій або за іншими підставами державними органами в примусовому порядку; відшкодування збитків, завданих підприємцям неправомірними актами державних органів.

ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ В УМОВАХ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

Орлова М.С., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: к.ю.н., професор кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС Геліч Ю.О.

Проблема захисту прав споживачів давно отримала міжнародне значення і актуальність її теоретичного дослідження навряд може викликати сумнів. Захист прав споживачів є актуальним у контексті економічної безпеки. Споживачі в своїй більшості залишаються незахищеними від отримання неякісних послуг, товарів з недоліками, фальсифікованої продукції тощо.

Причинами такого стану є надзвичайно низька культура виробників продукції, їх безвідповідальність, як перед юридичними законами, так і перед моральними правилами, добросовісними національними традиціями, низьке поняття честі та гідності громадян, а також надання виробнику економічної свободи.

Економічна свобода полягає у можливості вибору виду господарської діяльності та організаційних форм господарювання, структури та обсягів виробництва, умов реалізації, цін на продукцію та розподілу прибутку. Економічна свобода на практиці означає право розпочинати або припиняти власну справу, купувати будь-які ресурси, використовувати будь-яку технологію, виробляти будь-яку продукцію і пропонувати її до продажу за будь-якою ціною, вкладати свої кошти на власний розсуд. Водночас така свобода повинна поєднуватися з економічною відповідальністю: за якість виготовлених товарів і надання послуг, за дотримання чинного законодавства, за виконання договорів та ін.

І хоча економічна свобода передбачає встановлення рівноправних, солідарних суспільних відносин, які б забезпечували розповсюдження економічних свобод на всіх без винятку суб'єктів економіки, вона також не повинна виходити за межі законності. А в умовах сучасного ринку виробник,

зловживаючи «економічною демократією», реалізує свою «економічну свободу» на споживачах в подальшому.

Так, економічна свобода має безліч обмежень, передбачає існування об'єктивних умов вибору (правових, організаційних, технічних, економічних), проте вимагає і певного рівня культурного та соціального розвитку, що дозволяє виробнику враховувати не тільки особисті інтереси і потреби, а й інтереси і потреби споживачів, оскільки свобода, позбавлена відповідальності, породжує свавілля, несе загрозу суспільству і фізичному існуванню людей.

Хоча держава контролює поведінку суб'єктів господарювання на законодавчому рівні шляхом створення різноманітних нормативно-правових актів (Конституція України, Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, ЗУ «Про захист прав споживачів», ЗУ «Про безпечність та якість харчових продуктів»), ми бачимо, що практично ефективність такого регулювання є безуспішним.

Вирішити питання надання якісних послуг, захисту прав споживачів, можливо тільки при активній роботі громадськості, добросовісному виконанні своїх обов'язків органами державної вади з питань захисту прав споживачів та їх активній взаємодії та співпраці, оскільки держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання у сфері споживання – за якістю та безпечністю продукції та послуг.

Вважаємо, що дану проблему можна вирішити таким чином, а саме: посилити відповідальність виробників за виробництво неякісної, небезпечної (і т. д.) продукції; проводити перевірки на стадії (під час) виробництва продукції на предмет її відповідності вимогам законодавства; прийняти відповідну програму і шляхи її реалізації; запровадити висвітлення у ЗМІ результатів перевірок виконання вимог чинного законодавства виробниками товару; запровадити систематичне виробництво та розповсюдження соціальної реклами (антиреклами) з питань захисту прав споживачів.

ЗАХИСТ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ УЧАСНИКІВ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Мірошніченко І.Т., студент ННІПП НАВС

Науковий керівник: К.Ю.Н., професор кафедри господарсько-правових дисциплін ННІПП НАВС Геліч Ю.О.

Захист прав, свобод і охоронюваних законом інтересів громадян посідає надзвичайно важливе місце у механізмі правового захисту. Будь-яке право, свобода, законний інтерес мають цінність, якщо вони можуть бути реалізовані та захищені. Саме забезпечення належного захисту прав, свобод та інтересів стає життєво необхідним для української держави у період становлення та формування громадянського суспільства.

Гарантованість у реалізації фізичними особами своїх корпоративних прав, здавалося, регламентована цивільним (корпоративним) законодавством, проявляється через функції статутного капіталу, інституту спадкування (правонаступництва), механізм здійснення корпоративних прав та їх захисту. Між тим, правозастосовна практика вказує на те, що більшість норм є декларативними, а певні правові інститути, які повинні б гарантувати акціонерам та засновникам (учасникам) належну реалізацію їх корпоративних прав, не виконують тієї забезпечувальної функції, що покладена в основу гарантування.

Особа, яка є учасником (засновником) господарської організації, має певний обсяг корпоративних прав стосовно цієї організації, які реалізуються через відповідні правомочності, що становлять зміст корпоративного права. Наприклад, участь особи в управлінні товариством, яка реалізується через участь у загальних зборах товариства, голосування за ті чи інші питання, що передбачені порядком денним загальних зборів. Різниця між змістом суб'єктивного права і його здійсненням полягає передусім у тому, що перше включає в себе лише можливу поведінку уповноваженої особи, тоді як здійснення права є змістом реальних, конкретних дій, пов'язаних із